

Bas en de eend – Alja Verdonck / ill. Merel Eyckerman
Groep 2
(door Mia Kluyse)

Auteursinfo

Bas en de eend is het debuut van Anja Verdonck. We laten haar even zelf aan het woord:
“Ik ben geboren op 24 juni 1969 te Geraardsbergen. Mijn ouders noemden mij naar de Russische schrijfster Alja Rachmanowa. Vandaar misschien mijn droom om ook ooit eens een boek te publiceren. Sinds mijn negende schrijf ik verhaaltjes en gedichtjes. Maar dat was enkel voor mezelf. Niemand kreeg die te lezen. Toen ons oudste dochtertje Mira in het eerste leerjaar zat, begon ik ook verhaaltjes voor eerste lezertjes te schrijven. Dankzij de aanmoedigingen van een aantal goede vrienden heb ik dan toch een paar van mijn creaties naar een uitgeverij gestuurd. En ik had geluk...
Mijn eerste boek *bas en de eend* verscheen in september 2006 bij uitgeverij De Eenhoorn. Het was een zeer leuke ervaring en ik ben vast van plan om nog meer te schrijven.” (<http://www.aljaverdonck.net/>)

De illustraties zijn van Merel Eyckerman.

Merel Eyckerman werd geboren in Turnhout in 1981. Nu woont ze in Antwerpen. Ze studeerde af in Hasselt als illustratief ontwerper en combineert nu een parttime job met datgene wat ze het liefste doet: tekenen.

Hoewel Merel nog een jong talent is, heeft ze al een aantal prachtige zaken gerealiseerd. In januari 2002 won ze de eerste prijs voor een boekomslagontwerp in een wedstrijd van het Literair Museum in Hasselt. Toen startte ze ook met het maken van illustraties voor verschillende tijdschriftjes zoals voor CM / Ziekenzorg.

In april 2004 maakte Merel een illustratie voor een geanimeerd versje dat verscheen in de serie Hocus Pocus op Ketnet. Verder werd ze dat jaar Laureaat voor de wedstrijd Toegepast 9 in Hasselt en ontdekte Uitgeverij De Eenhoorn haar talent. Ze ontwierp voor het eerst illustraties voor twee kartonboekjes (met tekst van Brigitte Minne): *Konijn en Zus willen de grootste zijn* en *Konijn en Zus maken ruzie*. In 2005 kwam er een vervolg op die succesboekjes over de twee snoezige witte konijntjes: *Konijn en Zus in de sneeuw* en *Konijn en Zus krijgen een potje*. Ze illustreerde ook het prentenboek *Welterusten, Fietje* (met tekst van Nils Smit).

Kort samengevat

Bas de hond ligt languit in zijn hok. Buiten regent het, maar daar heeft Bas geen last van. Dan komt er een dikke eend langs die vraagt of ze in Bas zijn hok mag schuilen. Bas heeft er weinig zin in, maar durft geen 'nee' te zeggen. Daar krijgt hij spijt van, want de eend is een echte spraakwaterval. Haar gekwebbel werkt Bas behoorlijk op de zenuwen. Zodra de zon weer schijnt, verlaat hij zijn hok, op zoek naar een plekje om rustig te slapen. Wanneer Jan bij het hok van Bas komt en de dikke eend ziet, besluit hij zijn zus een poets te bakken. Hij beweert dat de eend Bas opgegeten heeft. Zus schrikt zich een hoedje en Jan heeft dolle pret.

Inhoud

Laat de kinderen het verhaal vertellen. Zeg dan dat boekje moet herdrukt worden, maar dat het maar de helft zo dik mag zijn. Wat stellen de kinderen voor? Het verhaaltje bestaat in feite uit 2 delen: Bas en de praatgrage eend, en Jan die zijn zus een poets bakt.

Over het tweede deel:

Wie heeft zijn/haar broer of zus al eens een goede poets gebakken, of was zelf het slachtoffer?
Dit deeltje van het verhaal is realistisch, het kan echt gebeuren.

Over het eerste deel:

Wie zegt dat het niet kan, omdat dieren niet kunnen praten, omdat een hond en een eend niet in hetzelfde hok zullen schuilen?

Wie zegt dat het wél kan, omdat ze zelf bv. een hond en een poes of hamster of... hebben, kennen of gezien hebben die het goed met elkaar konden vinden?

Wat is er zeker fantasie?

- Denken de kinderen dat dieren, als ze elkaar al kunnen verstaan, dergelijke conversaties hebben?
- Wat vinden ze van het interieur van het hok?
- Waarvoor zou Bas de eerste prijs gekregen hebben? (er hangt immers een foto van Bas als prijswinnaar in z'n hok)

Welk deel vonden ze het mooiste, en waarom?

Wat vinden ze van het einde van het boek (de drukke eend die het te druk vindt)?

Zou een ander dier dan een eend even goed gepast hebben in het verhaal? Welk geluid maakt een eend? Weet iemand hoe het geluid dat eenden maken genoemd wordt? Als een leraar zegt dat het gesnater moet ophouden, wat bedoelt hij dan?

Illustraties

Misschien stelde iemand bij de eerste vraag (hoe het boekje minder dik kon gemaakt worden) voor om de tekeningen weg te laten. Zou dit een goed idee zijn? Zou dit verschil maken?

Doe de proef, en dek de grote prenten af met wit papier. Lees dan samen enkele bladzijden. Wat ervaren de kinderen? Wat vinden ze van de tekenstijl?

Maak dan ook eens de omgekeerde beweging: dek de tekst af, en bekijk een paar platen. Kunnen de kinderen het verhaal reconstrueren aan de hand van de tekeningen, of staan de tekeningen te veel los van de tekst?

Bedankt, meneertje Kokhals – Bart Meuleman/ill. Paul Verrept
Groep 2
(door Ann Foulon)

Auteursinfo

Bart Meuleman is theatermaker, schrijver, dichter en essayist. Als essayist schrijft hij vaak over popmuziek, televisie en poëzie. Hij schreef en regisseerde voor bekende theatergezelschappen zoals Theater Antigone en Het Toneelhuis. In 2006 schreef en regisseerde hij de theatermonoloog *Martens*. Van zijn hand verschenen al twee dichtbundels.

Paul Verrept is grafisch ontwerper en prentenboekenmaker. In 1994 verscheen zijn eerste boek. Hij illustreerde o.a. gedichten van Paul Van Ostaijen en werkt samen met Bart Meuleman aan de serie *Mijnheertje Kokhals*. Daarnaast schrijft hij zelf verhalen. Als illustrator werkt hij veel voor theater- en dansgezelschappen. Zijn werk verscheen al in verschillende 8 talen.

Voor het voorlezen

Dit is het vierde boekje over mijnheertje Kokhals. Bij de juryleden is dit stijf burgermannetje misschien nog niet gekend. Vertel hoe zijn hoofd steeds vol goede ideeën en voornemens zit, maar dat hij er niet altijd in slaagt die tot een goed einde te brengen. Waarna mijnheertje heel vaak moet kokhalzen.

Bij het voorlezen

Tekst en illustraties vullen in dit verhaal elkaar aan. Hou bij het voorlezen voldoende vertelmomenten bij de illustraties.

Mijnheertje Kokhals had een idee, zie ook de lamp boven zijn hoofd. Mijnheertje Kokhals ontwaakt met het verlangen iemand te helpen. Vertel hoe je op de illustraties ziet dat het helemaal niet zo gemakkelijk is om iemand te helpen.

Wanneer het mannetje bijna de moed heeft opgegeven iemand te vinden die hulp wil, kruist hij het pad van een blinde man die graag de straat over wil. De overtocht wordt een eindeloos hindernissenparcours, over vrachtwagens, en door rioolgangen. Wat een drukte!

Fijn gevonden is dat de aardige blinde man niet zo zielig is als je zou denken. De blinde man wil duidelijk maken dat hij ook zelfstandig iets kan doen.

Op zijn paasbest en met een stralende glimlach op zijn gezicht gaat mijnheertje Kokhals op pad. Want vandaag gaat hij iemand gelukkig maken. Het mag echter weer niet van een leien dakje lopen. Zelfs niet als hij een blinde man kan helpen met het oversteken van de straat.

De misselijkheid komt er uiteindelijk weer aan, waarna het bekende kokhalzen volgt.

Om tot slot met een gevoelige en hoopvolle noot te eindigen...

Hebben de juryleden een gevoel van herkenning? Vinden ze dit een sympathiek mannetje?

Het verhaal is teder en kwetsbaar en de fijne humor doet het geheel sprankelen.

Tekst en illustraties vullen elkaar aan. Terwijl het oversteken van de straat met veel bravoure en humor wordt uitgetekend alsof het een gevaarlijke en avontuurlijke reis betrof door een jungle vol gevaar, houdt de tekst het bij een eenvoudige en directe dialoog over gevaren en emoties.

Afsluiter

Hebben de juryleden ook soms een hoofd vol goeie ideeën? Wie zouden zij wel eens willen helpen?
Van wat moeten ze wel eens kokhalzen?

Andere boeken van Mijnheertje Kokhals

Mijnheertje Kokhals

Mijnheertje Kokhals heeft een vriendje

Mijnheertje Kokhals krijgt bezoek

Circus Pingies – Daan Remmerts de Vries

Groep 2

(door Wieneke Coupez)

Auteursinfo

Daan Remmerts de Vries werd geboren op 5 april 1962 in Leeuwarden. Aanvankelijk wilde hij muzikant worden en hij trok dan ook naar Londen om zijn muziek aan verschillende platenmaatschappijen te laten horen. Toen hij terug thuis kwam, werd hij door een uitgever gebeld die zijn verhaaltjes over Zippy en Slos wou uitgeven. Dat was dan het begin van een succesvolle carrière dan als kinderboekenschrijver en -illustrator. Hij debuteerde in 1990 met het boekje *Zippy en Slos*. Nu zoveel jaren later haalt Daan Remmerts de Vries die karakters weer boven voor een nieuwe reeks waarvan *Circus Pingies* een eerste verhaal is.

Deze auteur-illustrator won in 2003 een Gouden Griffel voor *Godje* en in 2005 een Zilveren Griffel voor *De Noordenwindheks*.

Verder werkt hij mee aan de televisieserie *Koekeloere* en schreef ook een toneelstuk voor kinderen.

Kort Samengevat

Zippy en Slos zijn twee katten. Alleen houdt Zippy van groenten en Slos van muizen. Op een dag besluiten ze samen een circus te organiseren voor en met alle dieren. Zippy ziet dat als het uitgelezen moment om alle dieren gezellig samen te brengen, zodat ze elkaar beter zouden kunnen leren kennen. Slos ondervindt al gauw dat het niet zo simpel is om gewoon naar muizen te kijken zonder erbij te denken hoe lekker ze wel zijn. Elk dier zal in het circus Pingies een kunstje uitvoeren: de konijnen doen haasje-over, de lijsters brengen een muziekstuk, de muizen voeren *De muizenkoning* op en de zwanen *De stervende zwaan*, en de bevers bouwen de piste. Op de dag van de uitvoering zijn de zenuwen gespannen. Hopelijk gaat alles goed en vergeten de dieren niet dat ze samengekomen zijn om naar elkaar te kijken en niet om elkaar op te eten...

(tip: op de site van Querido kan je een wallpaper voor je computer van dit boek downloaden:
<http://www.queridokind.nl/web/show/id=61395>)

Thema

Aan de oppervlakte van dit grappige verhaal is het circus een belangrijk thema. Onderliggend zit er echter veel meer in. Zippy heeft zich immers het nobele doel voor ogen gesteld om een soort vrede en verdraagzaamheid tussen alle dieren te creëren. Hij zou graag willen dat er geen jagers en prooien meer zijn, maar dat ze allemaal vrienden worden. Hij gaat er vanuit dat onbekend, onbemind maakt en dat bekend, bemind zal maken. Het lijkt hem ook gedeeltelijk gelukt, want onder de twee bomen waar de circusvoorstelling heeft plaatsgevonden, groeten de dieren elkaar nu altijd vriendelijk, zelfs de grootste vijanden. Zelfs Slos eet af en toe een muis niet op, als hij denkt aan die bewuste namiddag. Dus ook voor hem geldt het dat als je iemand kent, je hem ook gaat respecteren.

Ook de 'problematiek' van vooroordelen wordt in dit boek behandeld. Slos denkt immers vooraf dat dieren met hersenen jagen op dieren zonder. Maar als hij Pieps beter leert kennen, ontdekt hij dat hij ook kan lezen en ook moeilijke woorden kent, en dus ook hersenen heeft.

Stijl en vormkenmerken

In het begin lijkt het *Circus Pingies* een echt voorleesboek met veel tekeningen en niet zoveel tekst. Maar na een korte voorstelling van de hoofdpersonages dienen de mooie en vaak grappige aquareltekeningen echt ter aanvulling en ondersteuning van de tekst. De tekst zelf bevat heel af en toe

wel een moeilijk woord (catastrofe, hypnotiseren), maar dat vormt zeker geen onoverkomelijke moeilijkheid.

Het is ook een leuk boek om voor te lezen!

Opdracht

- **Illustraties**

Wat vinden de juryleden van de tekeningen? Vertellen ze meer dan wat er in de tekst staat of beelden ze de tekst uit? Wat vinden ze de leukste of de grappigste tekening? Kan je de dieren herkennen die op de tekeningen staan of heb je daar de tekst bij nodig?

- **Het verhaal zelf**

Wat denken de juryleden dat het leukst is: het boek zelf lezen of voorgelezen worden? Wie vinden ze het leukst: Zippy of Slos? Heeft er iemand een kat thuis? Heeft die al eens een muis gevangen?

Is het bij hen al eens gebeurd dat iemand die er eerst niet zo leuk uitzag, wel heel leuk bleek toen ze die persoon beter leerden kennen?

- **Circus**

Vraag aan de kinderen of ze al eens naar het circus zijn geweest. Laat ze er iets over vertellen (Wat heb je daar gezien? Wat was de leukste act? Was het in je eigen gemeente of ergens anders? In een grote tent of gewoon buiten? Welke attributen heb je daar allemaal gezien? Trapezes, ballen, hoepels... Wat vond je saai? Wat vond je gevaarlijk? Waren er dieren?)

Als je een computer hebt en drie balletjes, surf dan naar www.balletjesgooien.nl. Daar wordt stap voor stap uitgelegd hoe je moet jongleren.

Je kan een variant spelen op het spel 'Ik ga op reis en ik neem mee...', bijvoorbeeld: 'Het circus gaat op reis en neemt mee...'

Het is ook altijd leuk om de kinderen eens te schminken in het thema circus (een clown, een leeuw, een tijger, een circusdirecteur met een grote snor...).

Je kan de contouren van een grote circustent op een blad tekenen en de kinderen daarin hun favoriete act laten tekenen/schilderen.

De straat van Sophia – Linda van Mieghem **Groep 2** **(door Vera Geeraerts)**

Auteursinfo

Linda Van Mieghem (Antwerpen, 30/03/1948) studeerde beeldende kunsten en gaf verscheidene jaren tekenles aan kinderen en volwassenen. Haar eerste kinderboek *Tovenaar Martijn en de regenboogpoes* werd meteen bekroond door de Kinder- en Jeugdjury in 1990. Ze heeft een voorkeur voor sprookjesachtige fantasieverhalen, gekruid met humor en speelse taalvondsten. Haar hoofdfiguren zijn vaak buitenbeentjes die zich door hun moed en fantasie staande houden. Naast de natuur spelen kleuren ook een belangrijke rol in haar werk.

Bron: *Encyclopedie van de jeugdliteratuur* onder redactie van J. van Coillie, J. Linders, S. Niewold en J. Staal, De Fontein & Wolters-Noordhoff, 2004

Foto: www.villakakelbont.be

Nog meer info? Neem een kijkje op www.villakakelbont.be

Marijke van Veldhoven (Nederland, 18/03/1979) vertelt onder andere op haar website:

‘Ik was altijd al aan het tekenen. Toen ik klein was op de achterkanten van mijn vaders zakelijke papieren en op de middelbare school in schriften en kladblokken. Ook illustreerde ik voor de schoolkrant, mijn jaarboek en uitgaven van het LAKS (Landelijk Actie Comité Scholieren).

Na mijn examen kon ik naar de kunstacademie in 's-Hertogenbosch. Daar studeerde ik illustratieve vormgeving en kon ik dus eindelijk de hele dag bezig zijn met wat ik het liefste deed.

Al snel werd duidelijk dat ik het het leukste vond om voor kinderen te tekenen. Op mijn eindexamen heb ik dan ook drie verhalen over draken speciaal voor kinderen geïllustreerd op een manier die hen zou aanspreken. Kinderen moesten namelijk zelf iets open doen of ergens aan draaien om het verhaal te

kunnen lezen. Een van deze kinderkunstwerken is aangekocht door de bibliotheek 's-Hertogenbosch en is daar nog te zien.

Na mijn afstuderen heb ik een atelier gevonden om voor mezelf te beginnen. Gezellig met medekunstenaars in een gebouwtje. Ondertussen heb ik voor veel opdrachtgevers mogen werken.'

Bron: www.marijkevanveldhoven.nl - hier vind je nog meer info over o.a. haar werk zelf.

Foto: www.clavis.be

Vooraf

Laat het boek zien, lees de titel. Waaraan denken de lezers?

Bekijk nu de cover. Word je hier wat wijzer van? Waaraan denk je?

Lees nu de tekst op de achterflap en neem titel en cover mee in je achterhoofd. Welke verwachtingen koester je over dit boek?

Noteer op een flap in staakwoorden deze verwachtingen. Als je later het boek bespreekt, wanneer iedereen het gelezen heeft, kan je eens vergelijken of deze verwachtingen ingelost werden of niet.

Indien dit boek niet op de KJV-lijst had gestaan, zou je dit dan toch zelf meenemen uit de bib? Hoe komt dit? Spreekt de titel je aan, de cover en/of de achterflaptekst? Wat is voor jou een doorslaggevend element om een boek te ontlenen of om terug in het rek te plaatsen? Ook dit kan in de eindbespreking opnieuw aan bod komen.

Ken je de auteur van dit boek? De illustratrice? Kennen jullie nog boeken die door hen geschreven en/of geïllustreerd zijn?

Praten over het boek

★ In dit boek komen verschillende **thema's** aan bod waarover je een kort gesprekje kan houden. Je kan de juryleden ook laten kiezen en het uitgebreider hebben over één of twee thema's. Wanneer er niet meteen beslist kan worden welke thema's aan de orde mogen komen, kan je hen, nadat ze de thema's zelf aanreikten, laten stemmen of maak je kaartjes met de verschillende items op en mag een onschuldige hand één of twee kaartjes trekken.

- angst, bij Sophia uit zich dit in het steeds opnieuw beleven van dezelfde nachtmerrie. Wie kent dit niet of had nog nooit een nachtmerrie?
- werkloos zijn, en de bijhorende frustratie, de mama van Sophia wordt stilaan wanhopig en wil drastische beslissingen nemen met verregaande gevolgen voor Sophia en haar buurt/buren. Hoe voelt Sophia zich in deze situatie? Kan ze zich inleven in de gevoelens van haar mama? Vertel eens op welke manier (niet). Hoe reageert Sophia op de beslissing van mama? Proberen mama en papa ook rekening te houden met de gevoelens van Sophia? Op welke manier (niet)? Is dit thema realistisch? Verklaar. Wie maakte deze situatie zelf mee, eventueel op een onrechtstreekse manier bij familie, vrienden, buren,...
- verhuizen, de voor- én de nadelen ervan. Een nieuw huis en een nieuwe omgeving vragen immers enige aanpassing. Hebben de juryleden hier ervaring mee? Wie is er al een keertje verhuisd? Hoe voelden ze zich daarbij?
- vriendschap, tussen buurvrouw Begga en Sophia, tussen Brenden en Sophia, maar ook met de poes Titus
- buren, je hebt allerlei soorten buren, hoe goed ken je de buren van Sophia? Kan je hen typeren?

Misschien kan je rond één van de thema's wel **filosoferen met de kinderen** (tips hiervoor vind je in de coördinatorenhandleiding in het deel Basis, p. 10-11.)

Het thema buren is zeker en vast bruikbaar. Vragen die je kan stellen:

- Wat is een buur?
- Welke soorten buren bestaan er?
- Wat is voor jou een 'echte' buur?
- Kan jij ook een buur zijn?
- Hoe?

- Zijn er goede en slechte burenen?
- Wat is het verschil?
- Wanneer is iemand een 'goede' buur?
- Hoe weet je dat jij een goede buur bent?
- Mag je jezelf een goede buur noemen of moeten jouw burenen dit benoemen?
- Is Sophia een goede buur?
- Waarom (niet)?

★ Volgens de **methode Chambers**

Voor de handige vier-kolommen-methode van Aidan Chambers verwijs ik graag naar de coördinatorenhandleiding in het deel Basis, p. 12, alsook naar zijn boek *Vertel eens* (Davidsfonds/Infodok, 2002) en in het bijzonder naar de hoofdstukken 13 en 14, namelijk het onderwerp van gesprek (p.93-104) en een raamwerk van vragen (p. 105-115). Na het lezen van deze twee hoofdstukken kan je meteen aan de slag (dit geldt trouwens voor elk boek).

Een idee: voor de vier-kolommen-methode kan je je leesgroep (naargelang de grootte van jouw leesgroep) in groepjes verdelen van 3 tot 5 personen of, in geval van een kleine(re) leesgroep, maak je gebruik van partnerwerk. In plaats van de vier basisvragen met de ganse groep te beantwoorden, laat je ze dit eerst in kleine groepjes/duo's doen en noteren (op een flap of een A4-blad). Achteraf kan je dan de meningen samenvoegen en eens kijken hoe gelijkgezind of verschillend de groepjes/duo's zijn. Op deze manier vermijd je eventueel dat het steeds dezelfde zijn die aan het woord komen en geef je de kans om de wat stillere kinderen ook hun mening te laten weergeven. Misschien krijg je ook meer meningen te horen omdat de juryleden zich niet meteen kunnen aansluiten bij de opmerkingen van de eerste sprekers door instemmend te knikken. Denk je dat er dan in sommige groepjes weinig of niets zal worden opgeschreven omdat deze kinderen niet graag hun mening open en bloot te kennen willen geven of niet zo'n voortrekkers zijn? Dan kan je vooraf al eens nadenken of je de samenstelling van de groepjes/duo's wat kan sturen.

★ **Richtvragen van Marita Vermeulen** om een aantal criteria te bespreken wat betreft verhaal, structuur, personages en stijl. Ook hier verwijs ik door naar de coördinatorenhandleiding onder de noemer beoordelen van boeken in het deel Basis, p. 13-14.

Ook hier zou je eerst met kleinere groepjes of duo's kunnen werken om dan per criteria de verschillende meningen te overlopen.

★ **Suggesties** die je kan gebruiken bij de bespreking of als bijkomende verwerkingsmogelijkheden of je integreert ze in de methode Chambers en/of de richtvragen van Marita. Soms kan je suggesties ook combineren en/of mixen.

- associëren van woorden (kaartjes uitdelen, wie/wat hoort bij wie/wat?)

1) Sophia	nachtmerrie	
2) Begga	taart	
3) Floortje	Doornappel	ramen zemen en poetsen
4) Brenden	N-woorden	S-woorden
5) meneer De Bies	bijnaam meneer... vul aan	directeur van een blikjesfabriek
6) Sophia's tuin appelboom		
7) Sophia's adres	Driebultenstraat nummer...vul in	Zekerzee of Usseldam? Onderstreep
8) commissaris Kneudel		
9) Titus	ooglapje	
...		

Wanneer de duo's en trio's gevormd zijn, kan je ze overlopen. Je kan dan een aantal bijkomende vragen stellen. Zo kan je een aantal personages en hun rol in het verhaal ter sprake brengen. Zijn ze belangrijk in het boek of is hun rol verwaarloosbaar?

Het zou best eens kunnen dat er andere associaties gemaakt worden dan de begeleider in gedachten had. Vraag hoe ze aan de associatie komen, dit kan erg verrassende combinaties geven maar ook verhelderend werken. Mits een goede uitleg, zijn deze andere combinaties absoluut goed te keuren.

1) Waarover gaat de nachtmerrie van Sophia? Hoe komt dit? Zie je aan de illustraties dat de dromen van Sophia geen gewone dromen zijn? Waaraan merk je dat? Welke kleuren werden hiervoor gebruikt? Welke uitdrukking tekende de illustratrice op Sophia's gezicht? Kan zij goed emoties weergeven bij de verschillende personages door hun gelaatsuitdrukking, hun houding? Kan je enkele voorbeelden tonen in het boek waar je vindt dat ze hier goed in geslaagd is?

2) Begga is misschien een buitenbeentje van een buur. Ze gaat niet werken en krijgt hulp. Toch is ze nog niet in pensioen of een oude vrouw. Vind je dit vreemd? Vind je dit moeilijk om te begrijpen? Vertel eens. Denk je te weten hoe dit komt?

3) 7) 8) Sophia woont in de Driebultenstraat nummer 8. 'Zekerzee' moest worden onderstreept. Vind je de namen van de personages, de straat, het stadje goed gekozen? Dragen deze namen bij aan de vlotheid van het verhaal? Zou jij andere namen bedacht hebben? Welke?

4) Kan jij ook enkele N- en S-woorden bedenken? Hoeveel? Som er... op van elk. Bepaal zelf hoeveel.

5) De bijnaam is meneer Augurk. Waarom denk je dat de schrijfster deze bijnaam gekozen heeft? Vind je dit goed bedacht? Vind je dit grappig? Kan je de bijnaam linken aan een illustratie van meneer De Bies? Welke? Waarom?

6) Kan je je inbeelden dat Sophia niet graag vertrekt uit deze buurt? Hoe zou haar nieuwe buurt er uit zien? Welke voordelen sommen mama en papa op voor de nieuwe buurt? Waar zou jij het liefst wonen als jij Sophia was, kan je dit ook uitleggen?

9) Wie is Titus? Waarvoor dient het ooglapje?

...

- Je schrijft de namen van de verschillende personages op kaartjes en stopt ze in een zak. Enkel Sophia's naam mag niet op een kaartje staan. Iemand trekt een kaartje. Bij het beantwoorden van de vragen mogen ze eventueel de hulp inschakelen van een ander jurylid naar keuze. Volgende vragen kunnen gesteld worden:

Wat weet je over dit personage?

Vind je dit personage voldoende uitgewerkt? Had je meer willen te weten komen over deze persoon? Of is dit niet zo belangrijk? Zou het een meerwaarde zijn voor het verhaal als je nog meer wist over deze figuur? Waarom (niet)?

Heb je sympathie voor dit personage? Zou je je ermee kunnen identificeren of liever met iemand anders? Kan je ook aangeven waarom?

Verandert je personage gedurende het verhaal? Hoe? Gebeurt dit ook in het echte leven? Waardoor kunnen mensen veranderen?

Welk personage kwam niet aan bod? Juist, Sophia. Stel de vragen nu aan de hele groep. Laat ze elkaar aanvullen.

- Maak een aantal kopieën van de illustraties uit het boek. Leg ze door elkaar. Laat dan de juryleden de illustraties in de juiste volgorde leggen. Hierdoor kan je het verhaal kort reconstrueren en laten navertellen. Kies je illustraties zo, dat er voldoende samenhang in het verhaal zit en je nadien ook nog een gesprekje over de tekeningen kan houden. Je kan dit ook combineren met een gesprek over de personages. Dit hangt af van welke tekeningen je uitgekozen hebt. Voor vragen over de personages, verwijst ik naar de vorige activiteit. Heb je deze activiteit ook gedaan, dan kan je eventueel de kaartjes van de personages bij de tekeningen laten leggen.

Vertellen de illustraties wat er in het verhaal gebeurt of voegen ze iets extra toe?

Vinden de juryleden de tekeningen mooi of lelijk? Kunnen ze ook vertellen wat deze tekeningen mooi of lelijk maakt?

Zijn de tekeningen realistisch of fantasie? Laat hen hun antwoorden proberen te verduidelijken.

Kunnen ze iets vertellen over het kleurgebruik? De gebruikte techniek? De verhouding tussen tekst en tekeningen? Hoe worden de personages afgebeeld?

Wie merkte het op?

- De auteur schrijft dat het behang in de kamer van Sophia geel-groen gestreept is. Zie je dit op de tekening?

- Boven het bed van Sophia hangt een poster van een zangeres, dan weer van een poes.

- De schommel hangt eerst niet, later wel aan de appelboom in de tuin.

Moet alles precies juist getekend staan zoals in de tekst? Wat vind jij?

- De auteur beschrijft niet hoe het huis van Begga er van binnen uit ziet. Heeft de illustratrice een goede invulling gegeven? Of had jij je iets anders voorgesteld bij deze buurvrouw?

• Voorlezen en uitbeelden, dan even checken in het boek.

Kan de illustratrice goed emoties weergeven? Leg vooraf kort de bedoeling uit.

De begeleider leest een kort stukje voor. Terwijl hij/zij het opnieuw voorleest komen een of meerdere juryleden dit stukje uitbeelden. Het is leuk als je een aantal attributen kan meebrengen. Je kan eventueel vooraf eens polsen bij de juryleden: 'Wie kan wat meebrengen?' De andere juryleden kijken goed naar de houding en gelaatsuitdrukking van de spelers. Na elke uitbeelding kijken ze na hoe het getekend staat. Hoe reageert Sophia? Kan je haar gevoelens op de illustraties zien? En van de andere personages? Wat kan je besluiten?

Mogelijke stukjes:

- de openingsbladzijde p.3: 'Nee! Ik wil niet!'... tot Elke keer weer dezelfde enge droom.

attribuut: een laken

- p. 11: Sinds mam haar werk kwijt is,... tot op zoek gaan naar een baan voor ma.

attributen: bord, mes en vork, een glas, nep-eten (?)

- p. 28-29: Een jongetje van nee, niks,... tot Samen lopen ze de derde hobbel op.

attributen: een helm, misschien een skateboard

- p. 34: Je moet de regen op je kop voelen... tot Sophia komt niet meer bij van het lachen.

attributen: twee regenjassen

- p. 41-42: Elke lantaarnpaal in de... tot Zo lukt het nooit.

attributen: een stapeltje papieren, kleefband, een schaar en een pet voor de commissaris

- p. 48: 'Maaaaaam,' roept... tot wel weer vrienden maken.'

attribuut: een stoel voor mama

• Welke beroepen verzint Sophia voor mama? Van schapenhoedster en taartenmaakster tot stratenmaakster en strandstoelenverhuurster,...

Welke beroepen had jij nog in gedachten?

Dit verhaal kent een happy end. Had je dit verwacht? Vind je dit fijn?

Wat zou je moeten kunnen om fietsenmaker te worden, wat denk je?

• Sophia bedenkt allerlei plannen om mama aan een baan in de buurt te helpen.

Ze vraagt aan haar burens of ze geen job hebben voor mama.

Ze schrijft een brief aan de burgemeester. Wie leest hem even voor?

Ze verspreidt affiches. Wie leest wat er op staat?

Doe-opdracht: stel dat jouw mama, papa, tante, oom, buur,... werkloos zou zijn (of is). Ontwerp een affiche of schrijf een brief aan de burgemeester. Wat ga je schrijven? Promoot je mama, papa, tante,... en zet hun beste kanten in het zonnetje!

Je kan dit ook in groepjes of in duo laten uitwerken.

• Sophia is een vlot, fantasierijk én ondernemend meisje. Om toch maar haar doel te bereiken gaat ze in babbelstaking, een originele vondst!

Wie van de juryleden heeft nog zo'n originele ideeën?

Tot slot: even terugblikken

Neem even je flap terug met de staakwoorden die je noteerde in de leesgroep vóór het lezen van het boek. Bespreek nu kort en vergelijk de meningen voor en na het lezen.

Werden je verwachtingen ingelost bij het lezen van het boek?

Was het een beetje zoals jij je het had voorgesteld?

Vond je het leuk, ook al waren er verrassende, onverwachte wendingen in het verhaal die je helemaal niet gedacht had?

Was je teleurgesteld? Verliep de verhaallijn niet zoals in je gedachten? Hoe had jij het dan gedacht?

Hoe zou jij het laten verlopen/eindigen hebben? Kortom, wat zou je anders gedaan hebben?

Of vond je het boek maar 'zozo' (= neutrale of niet echt een uitgesproken mening)?

Zou jij het boek ontleend hebben in de bibliotheek indien het niet op de KJV-lijst stond?

Indien ja, OK, je hebt het nu gelezen. Tevreden?

Indien neen, ben je dan toch tevreden dat je het gelezen hebt? Ga je dit nog eens uitproberen, een boek lezen dat niet meteen een 'dit moet ik lezen'-effect heeft, een boek waaraan je twijfelt? Vertel eens.

Zou jij je vrienden, klasgenoten, familie dit boek nu aanbevelen? Wat ga je dan vertellen om dit boek bij hen te promoten? Wat sprak je het meest aan, wat is de grootste troef van dit boek?

Nog een **doe-opdracht**: laat elk jurylid zijn huis tekenen met één buur langs links en rechts. Misschien kom je dan ook een weilandje of een openbaar gebouw of een flatgebouw tegen, geen probleem...

Wie niet graag tekent kan een collage maken hoe hij zou wensen dat zijn/haar buurt was. Kleef nadien alle tekeningen aan elkaar zodat je één lange straat krijgt. Wie dit fijn vindt, kan zichzelf bij op de tekening voor zijn woonst plaatsen. Een foto hiervan kan je sturen (doormailen) naar de auteur, maar zeker naar de illustrator. Of je doet dit kunstwerk cadeau aan de illustrator (bijv. op het KJV-feest).

Maar eerst kan het nog uithangen in de bib, klas, school, plaats waar je samenkomt met de juryleden...

Meer lezen?

Andere **boeken van Linda van Mieghem** die door groep 2 gelezen kunnen worden (of om te laten voorlezen):

De droom van Stradi, Clavis

Jaloers op Viola, Clavis

Marie-oranje, Clavis

Paveltje, Davidsfonds/Infodok

Slak Wak wil kleur, Davidsfonds/Infodok

Springveren in mijn voeten, Clavis

Nog enkele **andere tips**:

Appelmoes met kaarsjes, Wyckmans A., ill. Vanhamel E., Clavis

De brief aan het raam, Minne B., ill. Meijer M., Clavis

De nieuwe handen van papa, De Doncker W., ill. Westerduin A., Davidsfonds/Infodok

Een huis om in te verdwalen, Vandermeeren H., ill. Brekelmans D., Davidsfonds/Infodok

Het huis in het midden van de straat, Slabbynck P., ill. Verplancke K., Davidsfonds/Infodok

Lang leve de Dwarsstraat, Swiers R.J., ill. Vliet H. van., Zwijssen

Kinderen kunnen ook **leestips uitwisselen**. Wat kinderen leuk vinden aan een boek en wat én hoe ze hierover vertellen aan elkaar, werkt soms veel promotender dan wat wij als volwassenen allemaal inbrengen.

Je kan als begeleider misschien een voorgedrukt leeslijstje met extra leestips meegeven, maar belangrijk is dan dat je zeker nog plaats voorziet om eventueel aan te vullen met de tips die de kinderen uitwisselen.

De tijgerprins – Chen Jianghong
Groep 2
(door Mia Kluyse)

Auteursinfo

Chen Jianghong, schilder, illustrator en auteur, werd in 1963 geboren in de Chinese havenstad Tianjin, en groeide op tijdens de Culturele revolutie (die de oude Chinese kunsten verwierp).

Hij volgde een kunstopleiding in Peking, waar hij zich de oude Chinese schildertechnieken eigen maakte. In 1987 trok hij naar Parijs, waar hij zijn studies verderzette, en aan de slag ging als freelance artiest.

Hij 1994 begon hij kinderboeken te illustreren, en in 1996 maakte hij zijn debuut als auteur.

In zijn prentenboeken baseert hij zich op mythen en legenden van zijn geboorteland.

Voor zijn schilderijen krijgt hij internationale erkenning, en ook zijn illustraties werden bekroond.

In 2005 won hij als auteur met *Het betoverde paard* de Duitse jeugdliteratuurprijs in de categorie prentenboeken.

(bron: www.literaturfestivalCom/bios1_3_6_742.html)

Kort samengevat

Nadat haar welpen door jagers zijn gedood is het hart van de tijgerin vol haat en verdriet. Uit wraak valt ze dorpen aan en verslindt alle mensen die ze tegenkomt. Een waarzegster kan de keizer er van weerhouden een leger op de tijgerin af te sturen. In plaats daarvan staat de keizer zijn eigen zoon aan de tijgermoeder af. De onschuld van de kleine Wen doet de tijgerin aan haar eigen jongen denken. Ze staakt haar aanvallen en besluit de prins alles te leren wat een tijger moet weten.

Wanneer Wen groot geworden is, willen de keizer en keizerin hun zoon met geweld teughalen. Wen weet evenwel de vrede te bewaren. Hij gaat mee met zijn ouders, maar belooft zijn tijgermoeder haar elk jaar te bezoeken. Dat doet hij ook, tot hij op een dag zijn kleine zoontje naar de tijgerin brengt, want “hij moet leren wat een tijger weet, zodat hij daarna een prins kan worden”.

Stijl en vormkenmerken

De sfeer van het verhaal wordt heel sterk bepaald door **de illustraties**.

Het verhaal begint reeds op het schutblad: de auteur wil ons in de juiste stemming brengen. Welke sfeer roepen de boomstammen op?

Vraag de kinderen ook om eens met hun hand over het blad te voelen: het is glad. Laat ze nu eens goed naar de tekening kijken. Valt hen iets op? Er zijn kreukels te zien op het blad. Dit is omdat de

tekeningen oorspronkelijk met Chinese inkt op rijstpapier gemaakt zijn – net zoals de klassieke Chinese tekeningen.

Deze donkere, duistere neerslachtige sfeer vinden we vervolgens terug op de eerste dubbele pagina. Laat de kinderen de prent beschrijven. De bomen druipen als waterige strepen over de plaat en de loodgrijze lucht hangt onheilspellend over het landschap. (de prent “huilt”: de schilder heeft veel water gebruikt om de bomen en de lucht te schilderen)

En dan de volgende pagina: welke emotie wordt hier opgeroepen? (de woedende tijgerin springt bijna van de pagina)

Vervolgens komen we in de mensenwereld. Het verschil met de vorige prenten is opvallend. Kunnen de kinderen de verschillen benoemen? (de donkere aardetinten en de ruwe vormen tegenover de kleurrijke en priegelige tekeningen)

Welk effect bereikt de auteur door op de volgende pagina's verscheidene tekeningen op één blad te zetten? (het is een beetje zoals een stripverhaal, je gaat vlugger kijken – er wordt spanning opgebouwd) Blader verder. Welke emoties herkennen de kinderen bij de tijgerin? Voelen ze de vuurgloed als de tijgerin en Wen door het vuur ingesloten worden?

Thema

Verzoening

Welke **boodschap** wordt er gebracht?

Laat de kinderen het verhaal vertellen. Let er op vanuit welk perspectief ze het verhaal vertellen: vertellen ze vooral over Wen (een spannend verhaaltje), vertellen ze vooral over de tijgerin en hoe ze reageert op de gebeurtenissen of hebben ze oog voor beiden?

Vinden ze het gegeven geloofwaardig, en/of het verhaal geloofwaardig verteld?

Welke antwoorden geven ze op volgende vragen:

- Wat kunnen ze vertellen over de tijgerin? (haar kinderen werden gedood. Zij vergeet niet wat er is gebeurd, maar zij blijft niet woedend. Niettegenstaande Wen een menskind is, zijn haar moederinstincten sterker dan haar wil om te doden uit vergelding. Zij kan zich verzoenen, zij kan vergeven)

- Wat heeft Wen ervaren, en waarom brengt hij aan het einde zijn eigen zoon naar de tijgerin? (om te leren dat iets wat onmogelijk lijkt – het samenleven van een kind en een tijger – toch mogelijk is als men elkaar vertrouwt en het beste van zichzelf geeft. Om te leren wat er onontbeerlijk is in het leven: overleven, beschutting, veiligheid)

En als ze er zin in hebben, nog enkele details om de kinderen over te laten discussiëren:

- Het verhaal is niet erg lang, en de auteur heeft waarschijnlijk lang nagedacht over elke tekening.

Voor de kleine Wen het oerwoud ingaat geeft zijn moeder hem een jade steen.

Speelt dit verder nog een rol? Waarom zou de schrijver dit dan getekend hebben?

- De kleine Wen werd het oerwoud ingestuurd in plaats van een leger op de tijgerin te laten jagen. Waarom stuurde de keizer op het einde dan toch een leger met pijlen en vuur in plaats van bv. zelf te gaan zoeken?

Uitbreiding

Kennen de kinderen het verhaal van Mowgli (*Jungleboek*) die eveneens opgevoed werd door wilde dieren? Wat is het grote verschil met dit boek? (de tijgerin blijft een dier, ze wordt niet vermenselijkt)

Kennen de kinderen nog dergelijke verhalen? (bv. de verhalen over Tarzan, Romulus en Remus)

Weten de kinderen dat er ook echte gevallen bekend zijn van kinderen die (een tijdlang) door dieren opgevoed zijn? (gebruik bv. "wolfskind" in Wikipedia als vertrekpunt voor meer info)

Een zusje uit een vliegtuig – Guido Bottinga / Marije Tolman
Groep 2
(door Els Debuyck)

Auteursinfo

Guido Bottinga (1963, Nederland) vond het altijd al leuk om te schrijven. En het leek hem wel wat om later aan zijn eigen kinderen voor te kunnen lezen uit boeken die hij zelf geschreven had. *Een zusje uit een vliegtuig* is zijn debuut. Hij schreef dit boek vanuit zijn ervaring als adoptiefouder.

Intussen ligt ook zijn tweede boek *Winterkampioen* in de winkel.

Guido Bottinga heeft een grote bewondering voor Annie M.G.Schmidt, Astrid Lindgren, Paul Biegel en Kornelia Funke.

Marije Tolman (°1976) studeerde aan de Koninklijke Academie voor beeldende Kunsten in Den Haag en aan het Edinburgh College of Art in Schotland. Ze werkte onder andere als vormgever in Italië. Ze illustreerde *Het krijtje* van Iris van der Heide en *Schattig* van Lida Dijkstra. Het prentenboek *Schattig* kreeg de Leespluim van de maand februari 2007.

Vooropdracht

Wie dat wil, mag zijn/haar lievelingsknuffel meebrengen naar de volgende bijeenkomst.

Bespreking

(Zie ook: een raamwerk van vragen uit *Vertel eens* van Aidan Chambers in de handleiding voor begeleiders op www.kjv.be)

Basisvragen:

- Wat vond je leuk, mooi of goed aan dit boek?
- Waar had je meer over willen lezen?
- Wat vond je niet leuk?
- Wat was er moeilijk? Wat begreep je niet goed?

Algemene vragen:

- Als je de titel las, waarover dacht je dat het boek zou gaan?
- Was er iets in het boek dat je zelf al hebt meegemaakt?
- Welke stukken van het verhaal herinner je jou het best? Waarom?
- Wat ga je jouw vriendjes over dit boek vertellen?
- Ken je iemand die dit boek mooi zou vinden?

Speciale vragen:

- Heb je het verhaal zelf kunnen lezen? Heeft iemand het aan je voorgelezen?
- Wat vond de persoon die voorlas van het verhaal?
- In welk land speelt het verhaal zich af? (Geef uitleg over Koninginnedag,...)
- Kon je jou goed inleven in hoe Tjebbe dacht en hoe hij zich voelde?
- Zou je iets willen vragen aan de auteur van het boek? (Geef aan dat veel auteurs een mailadres hebben en het leuk vinden om reacties te krijgen van hun lezers. Een lekker ouderwetse brief kan ook natuurlijk.)

Vertel eens

De personages:

Het is goed om eerst na te gaan of de kinderen weten wat dit woord betekent.

Welke personages zijn belangrijk in het boek? Kan je er iets meer over vertellen? Met wie zou je goede vrienden kunnen zijn, denk je? Met wie niet?

De inhoud:

In dit boek komen veel thema's aan bod: HOE BABY'S GEMAAKT WORDEN – MISKRAAM – ADOPTIE – VRIENDSCHAP MET DIEREN – BROERS EN ZUSSEN – STOTTEREN – KNUFFELS, ...

Je kan b.v. enkele thema's op een kaart noteren en de kinderen laten kiezen waarover ze willen uitweiden.

De structuur:

Het boek bestaat uit 31 korte hoofdstukjes die je los van elkaar kunt lezen.

Toch is de komst van Yu-Lin de rode draad in het verhaal.

Je kan de titels van de hoofdstukjes die vooraan in het boek staan, lezen. Wie wil, mag er iets over vertellen.

De illustraties:

Vind je de illustraties mooi? Zou je meer/minder illustraties in het boek willen?

Andere activiteiten

- Bij het lezen van het hoofdstuk EEN RUPSMENSJE waarin Froukje aan Tjebbe uitlegt hoe het rupsmensje in de buik van haar mama terechtgekomen is, dacht ik meteen aan het boek van Babette Cole: *Het ei van mama*. (In dit boek besluiten mama en papa om eens serieus met hun zoon en dochter te praten over hoe baby's nu gemaakt worden. Volgens mama en papa worden baby's van ijs en snoep, hondenkotjes,...gemaakt, of je kweekt ze in potten, knijpt ze uit een tube enz... Zoon en dochter komen niet meer bij van het lachen en besluiten om voor hun ouders te tekenen hoe baby's écht gemaakt worden.)

Het is heel toepasselijk om dat boek voor te lezen naar aanleiding van dit hoofdstukje.

Dus, als de kinderen bij *de basisvragen* of *inhoud* al aangaven dat ze EEN RUPSMENSJE wel grappig, pittig,... vonden. Doen!

Of aanraden aan de ouders van jouw lezers. Een mens is nooit te oud om...

(ter info: Dit boek kan voorgelezen worden vanaf vier jaar.)

- BROERS EN ZUSSEN

Het lijkt me leuk om op een speelse manier meer te weten te komen over de gezinssituatie (hoeveel broers en zussen,...) van de lezers en over de relatie tot hun broers en zussen.

Het beste is steeds om te starten met eenvoudige vragen en dan op je eigen gevoel af te gaan wat de keuze voor 'moeilijkere' vragen betreft.

Het gaat zo: Je stelt een vraag en zegt meteen ook op welke plaats de kinderen moeten staan.

Het is handig als je vier hoeken van een lokaal kan gebruiken.

Om te beginnen staan alle kinderen bij jou in het midden.

b.v.

Wie een broer heeft, mag in hoek 1 gaan staan.

Wie een zus heeft, mag in hoek 2 gaan staan.

Wie meer dan 3 broers heeft, mag in hoek 3 gaan staan.

enz...

Het leuke is dat sommige kinderen voortdurend van plaats moeten wisselen, anderen dan weer niet...

Wie nog een broer zou willen...

Wie nog een zus zou willen...

Wie iets liefs over zijn/haar broer/zus wil vertellen,...

Wie wil vertellen welk spel hij/zij graag met broer/zus speelt, ...
Wie vaak ruzie maakt met broer/zus ...
Wie nooit ruzie maakt met broer/zus ...
enz ...

- KNUFFELS

De lezers zitten bij elkaar met hun lievelingsknuffel. Wie wil, mag iets vertellen over zijn/haar lievelingsknuffel of vragen stellen over de knuffel van iemand anders.
In het boek (p.62) geeft Tjebbe spontaan zijn bruine knuffelhond Piepel mee met mama voor Yu-Lin. Zouden jullie dat ook kunnen, je lievelingsknuffel aan je nieuwe broertje of zusje geven? (cfr. Op p.61 vertelt mama aan Tjebbe dat Yu-Lin geen eigen speelgoed heeft.)

- DE AUTEUR

Wie weet nog de naam van de auteur?
Wijs de kinderen erop dat het goed is om altijd te onthouden wie het boek geschreven heeft.
Kennen jullie nog andere auteurs?
Toon b.v. één boek van de vier lievelingsauteurs (zie boven) van Guido Bottinga. Je kan er ook een kort stukje uit voorlezen.
Wie kent één van deze auteurs? Ken je ook een titel van een (ander) boek van hen?
Laat de kinderen om het snelst een boek van één van deze auteurs opzoeken in de bib.
Ook hier is plaats om uitleg te geven over hoe je daarbij het best tewerk gaat.

- DE ILLUSTRATOR

Wie weet nog de naam van de illustrator?
Kennen jullie andere illustratoren? Denk vooral ook aan prentenboeken.
Ga in de bib op zoek naar een (prenten)boek waarvan je de illustraties heel mooi vindt.
Samen kan je enkele illustraties bespreken met de lezers. Welke materialen werden gebruikt? Wat 'vertellen' de illustraties, welk gevoel brengen ze over?
Vinden ze de kaft/illustraties/lay-out van een boek belangrijk? Beïnvloedt dat hun keuze om een boek te ontlenen of te kopen?
Als je merkt dat dit bekijken en vergelijken de lezers boeit, kan je met hen een volgende keer grasduinen in *Buiten de lijntjes gekleurd-Uitgelezen Vlaamse illustratoren in de kijken* van Marita Vermeulen.
Dit kan opnieuw boeiende gesprekken opleveren.

over **Ik vind...**

Als je praat over boeken, laat de lezers altijd beginnen met **Ik vind** dit boek ... en nooit met: Het is een ... boek.

Wie met **Ik vind...** begint, toont meteen ook respect voor de mening van de ander.

Ik en de koningin - Ted van Lieshout
Groep 2
(door Caroline Verbruggen)

Auteursinfo

Ted van Lieshout werd geboren op 21 december 1955 in Eindhoven. Hij kwam uit een groot gezin van twaalf kinderen. Als kleine jongen wilde hij schrijver, tekenaar of zanger worden. Op zijn negentiende ging Van Lieshout aan de kunstacademie te Amsterdam studeren. In datzelfde jaar werden er zes van zijn gedichten gepubliceerd in een debutantenbundel. Vijf jaar later ging hij aan de slag als gediplomeerd illustrator en grafisch ontwerper. Zijn werkzaamheden bestonden voornamelijk uit het ontwerpen van boekomslagen voor uitgeverijen en het maken van tekeningen voor kranten en tijdschriften. In 1984 verschenen zijn eerste gedichten en verhalen in *De Blauw Geruite Kiel*, de kinderkrant van Vrij Nederland. Twee jaar later (1986) kwam hij met zijn eerste boeken op de proppen: de jeugdroman *Raafs Reizend Theater* (Van Goor) en de eerste dichtbundel *Van verdriet kun je grappige hoedjes vouwen* (Leopold). Inmiddels heeft hij meer dan dertig boeken geschreven, die meerdere malen bekroond werden.

Sinds 1984 schrijft Van Lieshout scènes en liedjes voor verschillende televisieprogramma's zoals Sesamstraat en Het Klokhuis. Voor de NCRV schreef hij het hoorspel *Kabouters bestaan niet, tenzij ze bestaan*. Hij had een belangrijk schrijversaandeel in de NPS-serie *De Mankementenshow* en schreef mee aan de series *Vrienden voor het leven* en *De André van Duinshow*. Voorts schreef hij de korte televisiefilms *Ben stout..* en *Toyboy*. Daarnaast schreef en bewerkte hij liedjes voor Jenny Arean, Karin Bloemen en Lenette van Dongen.

In 2004 en 2005 was Ted van Lieshout de vijfde Leonardo-hoogleraar aan de Universiteit van Tilburg. Deze leerstoel voor dubbeltalenten werd eerder bekleed door Hugo Brandt Corstius, Rutger Kopland, Jan Terlouw en Leo Vroman. In 2006 was hij gastcurator bij het Rotterdamse kindermuseum Villa

Zebra, waarvoor hij de tentoonstelling *Bang Bootje* ontwierp.

Een typisch kenmerk van de gedichten van Ted van Lieshout, is dat ze herkenbaar overkomen. Ze handelen over dagelijkse dingen, maar hij weet ze door zijn schrijfstijl een speciale toets te geven. In het gedicht *Moeders* bijvoorbeeld, staat in de zevende versregel dat de ik - persoon zijn moeder 'voorbij elleboogt'. Op poëtische wijze zegt Van Lieshout hier dat het kind in tegenstelling tot zijn moeder vooruit wil gaan en niet wil blijven stilstaan bij de tijd. Typisch is tevens de melancholie. In zijn gedichten kijkt hij vaak terug naar vervlogen tijden. Deze jeugdherinneringen zijn herkenbaar voor zijn lezers. Iedereen kan zich wel een moment voor de geest halen zoals in het gedicht *Zomer*: een mooie dag aan zee als kleine jongen of meisje en zorgeloos genieten van de zon, de zee en het strand. Ted van Lieshout put veel inspiratie uit zijn eigen leven en er is dan ook een autobiografisch karakter te vinden in zijn gedichten. Zo heeft hij een reeks gedichten geschreven over de dood van zijn vader en zijn jongere broer, die overleden toen hij nog een kind was. Vaak schrijft hij ook over zijn moeder. Steeds benadrukt hij dat de band met familie belangrijk is.

Naast kinder- en jeugdliteratuur schrijft Ted van Lieshout ook voor televisie en toneel. Enkele van zijn werken zijn vertaald in het Duits, Engels, Deens, Frans, Spaans, Zweeds, Italiaans, Koreaans en Noors en zijn tevens in enkele landen bekroond.

Recente bekroningen: Nienke van Hichtumprijs voor *Zeer kleine liefde* (2001), nominatie Gouden Uil voor *Papieren Museum 1* (2003), Zilveren Griffel voor *Mama! Waar heb jij het geluk gelaten?* (2006), nominatie Gouden Uil voor *Van Ansjovis tot Zwijntje* (2007)

(bron: wikipedia)

Kort samengevat

Het jongetje dat het liefst met geel kleurt, wil heel graag bloemenkind worden. Hij wil de ruiker bloemen aan de koningin geven als zij in het dorp een lint komt doorknippen. Volgens de advertentie moet je als kandidaat-bloemenkind een 'onberispelijk' en 'van onbesproken gedrag' hebben. De jongen is overtuigd dat hij de beste is. Zijn vader denkt er enigszins anders over, maar is enorm trots als de jongen de selectie haalt. Op de grote dag loopt niet alles zoals gepland. Met zijn gele lievelingspotlood weet de jongen alles tot een goed einde te brengen...

Stijl en vormkenmerken

Dit is een grappig, ontroerend en tevens spannend verhaal. Je bent onmiddellijk mee in de herkenbare en intieme relatie tussen een vader en zijn zoon, die met weinig woorden maar met des te meer ironie helder beschreven wordt. De idee 'bloemenkind willen zijn' is op een mooie manier, met fijne humor en duidelijke emoties in het verhaal uitgewerkt. Door de eenvoud, de herkenbaarheid, de vlotte ritmische manier van schrijven krijg je een warm gevoel bij het lezen en speelt er regelmatig een glimlach om je lippen.

De expressieve illustraties in het overheersende geel (geel is het lievelingskleur van de jongen) maken van dit boek een blij en opgewekt geheel.

Suggesties

Welke zijn de meest gebruikte kleuren?

Is geel ook belangrijk in het verhaal?

Welke sfeer krijgt het boek hierdoor? Welk gevoel roept geel bij je op?

Lees het stukje nog even voor: "Pap zei: ik lees hier in de krant, dat de koningin op bezoek komt..." tot "een kind van onberispelijk kind van onbesproken gedrag"

Weet de jongen wat onbesproken gedrag is? Hoe weet je dat?

Hoe is de relatie tussen de papa en de jongen? Past geel hierbij?

Wat vind je van de taal die de auteur gebruikt?

Lees eerst het stukje van het gesprek op het stadhuis nog even voor: “Ik begreep het meteen; ik had zelf verkeerd gedaan. Ik had iets aardigs moeten zeggen?....”

Ga je daarmee akkoord? Wat zou jij doen?

Zie je de situatie voor je?

Laat het stukje “Daar kwam de burgemeester.....tot alle mensen juichten” lezen door de kinderen.

Kan je het je voorstellen? Wat vind je van de oplossing van de jongen?

Je kan beide stukjes laten dramatiseren door de kinderen.

Laat de kinderen een situatie uit het boek tekenen met enkel verschillende tinten geel.

Koe en kalf – Geert de Kockere / ill. Ann Ingelbeen
Groep 2
(door Ann Foulon)

Auteursinfo

Geert de Kockere was als kind al erg geboeid door de natuur. Hij studeerde voor onderwijzer maar werd later beroepsjournalist. Voor Geert de Kockere voltijds schreef, was hij journalist voor De Standaard/Het Nieuwsblad. Hij begon later voor kinderbladen als Dopido en Zonnekind te schrijven. Vandaag is hij voltijds jeugdauteur en vooral jeugddichter. Poëzie is zijn grote liefde. Naast een heleboel prentenboeken, vooral voor kinderen vanaf 6 jaar, schrijft hij poëzie en brengt hij gedichten actief tot bij kinderen en jongeren via lezingen in klassen. Zijn stijl is heel herkenbaar: eenvoudig, sober, herhalend, suggestief. Onlangs richtte hij samen met twee vrienden een eigen bedrijf op dat van natuur een kunst wil maken.

Ann Ingelbeen werd geboren in 1982 en woont nu in Gent. Ze studeerde af als grafisch vormgever. Daarna volgde ze nog een lerarenopleiding. Ann haalt haar inspiratie uit het dagelijkse leven, boeken, rommelmarkten en versleten speelgoed. Volgens Ann Ingelbeen heeft alles zijn eigen verhaal, of je kunt er gemakkelijk een verhaal bij verzinnen. Ann houdt van dromen, reizen en mooi gekleurde bloemen.

Vooraf

Bekijk met de juryleden de kaft. Wie kan de titel lezen? Koe en Kalf. Wie is Koe? Wie Kalf? Moeilijk te raden. Vertel dat op de achterflap altijd een korte inhoud staat. Misschien wordt het daarin verklapt.

Koe en Kalf zijn eigenlijk geen dieren, maar menselijke figuren. En schaap is een koe. Staat er nog iets op de kaft om te lezen? Geert en Ann, de namen van de schrijver en de illustrator. Vertel erbij dat Geert De Kockere graag gedichten schrijft. Misschien komen ze in het verhaal wel poëtische taal tegen. Kijk samen ook eens naar de luchtige en grappige tekeningen. Wek door het kijken en vertellen bij de kaft leesnieuwsgierigheid op.

Na het (voor)lezen

Op de schutbladen staan allemaal zwarte vlekken. Hoe zijn die gemaakt? Welk dier heeft zwarte vlekken? Bestaan er nog andere dieren met vlekken (vb. een giraf)? Doorblader samen nog eens het boek. Wat is er allemaal gek in het boek? Koe die Schaap heet, de langgerekte figuren, de ronde dikke koe...

Bespreek met de juryleden de illustraties die er heel beweeglijk en zwierig uitzien. Wijs op de verhoudingen die weg van de evenwichtsrealiteit voor een grappig effect zorgen. Bemerkt de gevoelens in de illustraties: de vrolijke kleuren, de emoties op de gezichten, de plas bij het verdriet. Zie de angst bij Koe en Kalf wanneer Schaap op de koord staat te dansen.

De prenten hebben geen achtergrond wat het geheel nog luchtiger en zwieriger maakt. Hebben de juryleden opgemerkt hoe overstuur Koe en Kalf zijn wanneer Schaap op een dag verdwenen is? Haar vlekken zijn nog wel te zien op de sofa, maar daar zochten Koe en Kalf niet.

Gaat de tekst goed samen met de illustraties? Zijn die allebei grappig?

Heeft iemand mooie woorden gelezen in het verhaal? Merk je dat Geert de Kockere graag gedichten schrijft? Verwijs naar de zinnestjes:

- “Ze vonden ditjes en datjes/Prachtige gedachten”. Wat is dat? Kan iemand een voorbeeld geven?
- “Niets gaat vanzelf. Behalve de wekker”. Is dat zo? Tik een wekker zomaar?
- “Schaap had zich dun gemaakt als een velletje, een velletje koe”. Hoe dun zou een velletje koe zijn? Wat was het kunstje dat Schaap zelf had uitgevonden? Bedenk samen nog een heel bijzonder kunstje.

Koe en Kalf en Schaap zijn heel beroemd. Ze komen op televisie, in de krant, op de radio.

Kennen de juryleden iemand die beroemd is? Wat zouden ze zelf doen om beroemd te worden?

Opdracht

Neem een vel wit papier. Kleur onderaan met waskrijtjes een strook fris groen gras.

Overschilder met donkergroene plakkaatverf. Laat drogen. Kras met scherpe punt grassprietten in de groene verf.

Laat de juryleden een gekke koe tekenen. Maak er een KJV-koe van. Print het KJV-logo zwart/wit af. Kleef het logo op de buik van koe en geef de koe verder vlekken met zwarte vingerafdrukken. En de wanggetjes? Die kleur je blozend rood.

Moet dat nou zo?! Het verhaal van Elvis – Peter Schössow

Groep 2

(door Ann Foulon)

Vooraf

Vertel over de beroemde Elvis Presley. Laat een stukje van zijn muziek horen. Zeg dat ook andere mensen Elvis als voornaam hebben.

Kijk samen naar de kaft. Lees de titel. Zou het verhaal over de echte, beroemde Elvis gaan? Bekijk het meisje. Is het een zware omata die ze achter zich sleept?

Na het (voor)lezen

Door de weinige tekst trekken de illustraties vooral de aandacht naar zich toe. De stripachtige figuren geven sterk de gevoelens van de personages weer.

Het verhaal wordt verteld vanuit de 'wij' vorm. Wie zijn de wij-figuren? Wie is 'ze'?

Wijs op details. De wij-figuren gaan achter het meisje aan, die met de beste neus voorop. Let op de neus van de hond die je nog net op de rand van de prent. Wat wordt er bedoeld met 'de beste neus'?

Herkennen de juryleden de nieuwsgierigheid van de wij-figuren die met hun neus naar het meisje staren? De blikken die het meisje nastaren zonder iets te vragen.

Let op de blik van het meisje. Wat kan je eruit afleiden? Kunnen de juryleden ook heel boos kijken?

Waarom kijkt het meisje zo kwaad? Zie je dat het meisje verdrietig is?

Waarom zou het meisje steeds roepen: 'moet dat nou zo'?

Wanneer de omafiguur het meisje aanspreekt, barst ze los. Het verdriet komt boven. Samen met de wij-figuren begint het meisje te vertellen over Elvis. De dood hoeft niet langer verstopt te worden in de omatas. Er worden herinneringen bovengehaald waarna het meisje minder verdrietig wordt.

De vogel wordt niet vergeten. Hij wordt met krans en al begraven. En als ze bij het graf staan staat er enkel, maar veelzeggend: 'Afscheid. Ach...' Alsof ze zeggen willen dat afscheid nemen niet leuk en gemakkelijk is.

Waarom kan het meisje 'toch weer lachen ondanks de verdrietigheid'?

Ondanks het droevige verhaal over afscheid zijn er ook grappige elementen in het verhaal. De figuren hebben geen echte namen, maar worden genoemd als 'de lange', 'die met de beste neus'. Begrijpen de juryleden de verwarring met de échte Elvis?

Zien de prenten er droevig uit? Maken de dikke zwarte lijnen alles misschien wat droevig? Is er een blijde prent?

Afsluiter

Hou een gesprekje over boos zijn/verlies. Zijn de juryleden ook al eens kwaad geweest? Droevig? Wat doen ze wanneer een vriendje op de speelplaats verdrietig rondloopt? Mag je lachen wanneer je verdrietig bent? Hoe kun je iemand troosten?

Hebben ze ook mooie herinneringen aan een huisdier dat overleden is?

Meer lezen

Boeken over afscheid:

Kikker en het vogeltje – Max Velthuijs

Stilte aub, ik denk aan de kip – Hans Hagen

Robbe toch! – Martine Lefevere / ill. Gitte Vancoillie
Groep 2
(door Els Debuyck)

Auteursinfo

Martine Lefevere (Roeselare, 24-07-1953) baatte na haar middelbare studies een eigen voedingszaak uit. Ze woonde een tijdlang in haast totale afzondering in de Cantal in het Franse Centraal Massief, maar keerde omwille van het sociale isolement en gedreven door heimwee met haar man en kinderen terug naar Vlaanderen (de Westhoek). In 1992 debuteerde ze met de dichtbundel *Voor wie het verhaal vergeten is*. Verder gaf ze Nederlandse les aan politieke vluchtelingen, doet ze correctiewerk voor een uitgeverij en schrijft ze eerste leesboekjes en kortverhalen voor kinderen.

Gitte Vancoillie woont in Kruibeke. Ze is illustrator en grafisch ontwerper. Op haar website kan je enkele illustraties, ontwerpen van haar bewonderen: www.gittevancoillie.be.

Verkendend gesprekje

- Wie schreef de tekst? Wie maakte de illustraties? (Benadruk dat het belangrijk is altijd te weten wie een boek schreef, maar zeker ook wie het boek illustreerde. Check vaak of de kinderen dit nog weten.)
- Hebben deze (jonge) kinderen al een lievelingsauteur of -illustrator? Wie? Waarom?
- Op het boek staat AVI 5. Wie weet wat dat betekent? Geef de kinderen mee dat wie op AVI 9 of AVI9+ leest, kan lezen 'als een volwassene'.
- Dit boek hoort bij een boekenreeks. Wie vindt terug welke boekenreeks? (de leesboot) Kennen de kinderen nog andere boekenreeksen? Hebben ze lievelingsboekenreeksen?

Bespreking

Je kan bv. werken met 2 stoelen vooraan. Bij elke vraag mag iemand op een stoel komen zitten om antwoord te geven. Wie iets bijkomends wil zeggen, mag plaatsnemen op de andere stoel. Als een derde persoon iets te zeggen heeft, steekt die zijn hand op. Dan moet er een stoel vrijgemaakt worden.

- Over wie gaat het boek?
- Hoe oud zou Robbe zijn? Waarom denk je dat? (zie ook 'snor' op de illustraties)
- Is dit een fantasieverhaal of een waar gebeurd verhaal? Waarom denk je dat?

Bij deze vraag kan je het hebben over de aanleiding van de auteur om dit boek te schrijven. (zie ook achterflap)

Je kan uitleg geven over de begrippen **fictie** en **non-fictie** . Na uitleg hierover kan je een miniquiz houden. Aan de ene kant van het lokaal hang je het woord **fictie** , aan de andere kant **non-fictie** . Je verzint de inhoud van een boek en de kinderen lopen naar het begrip dat volgens hen bij de inhoud past: b.v. mijn eerste (denkbeeldige) boek gaat over hoe de mensen in de oertijd op jacht gingen, mijn tweede boek gaat over een giraf die in een hondenhok woont. Enz...

- Welke dieren hebben Robbe en Babs? In het begin van het verhaal? Op het eind van het verhaal?
- Houdt Robbe van zijn dieren?
- Vertel eens over wat Robbe fout deed.
- Moet je met dieren praten? Vertel...
- Vertel eens over wat er gebeurt als Babs na een weekje terug thuis komt.
- Wie helpt Babs als ze gevallen is?
- Welke straf krijgt Robbe en van wie?
- Vind je dit goede straffen?

- Kan je een andere straf bedenken?
- Vind je Robbe braaf/lief? Waarom wel/niet?
- Vind je Babs braaf/lief? Waarom wel/niet?
- Zou je graag bij Robbe en Babs wonen? Waarom wel? Waarom niet?
- Wat vind je van de illustraties in het boek?

Filosoferen

Hier is geen plaats voor anekdotes of persoonlijke ik-verhalen. Vraag de lezers om duidelijke argumenten. Alle antwoorden zijn juist. Iedereen is volledig vrij om deel te nemen aan de discussie of niet. (zie ook: info over filosoferen met kinderen in de handleiding voor begeleiders op www.kjv.be)

LUI ZIJN

- Wat is lui?
- Wanneer is iemand lui?
- Kan dat, het ene moment lui zijn en het andere niet?
- Kan een dier lui zijn?
- Is lui zijn leuk?
- Is lui zijn slecht?
- Verdien je straf als je lui bent?

Andere activiteiten

Besprek met de kinderen wat de leukste, ergste, belachelijkste,... straf is die zij of iemand anders ooit kregen of waar ze over hoorden. Je kan deze straffen kort noteren op een groot blad. Vraag hen ook of ze zelf leuke/goede/originele straffen kunnen bedenken. Noteer deze op een ander blad. Misschien mag dit in de bibliotheek opgehangen worden, en wie weet... kunnen anderen die naar de bib komen deze bladen verder aanvullen. Lijkt mij leuk leesvoer.

Bekijk met de kinderen de rommelboel waarin Babs terecht komt als ze terug thuis is. Wat ligt er allemaal?

Je kan een spel spelen naar analogie met het spel: *Ik ga op reis en ik neem mee.*

De kinderen zitten in een kring.

kind 1: Ik ben lui en ik laat **mijn boek** op de grond slingeren.

kind 2: Ik ben lui en ik laat mijn boek en **mijn laarzen** op de grond slingeren.

kind 3: Ik ben lui en ik laat mijn boek, mijn laarzen en **mijn knikkers** op de grond slingeren.
enz...

tip 1: Je kan het spel ook in de omgekeerde richting spelen. Nadat de kinderen erin slaagden om b.v. 10 voorwerpen na elkaar te onthouden, kan je hen vragen om dezelfde voorwerpen terug 'op te ruimen'.

b.v. voorwerp 9 is een handschoen en voorwerp 10 is een gsm.

kind 1: Ik houd het netjes en ik ruim **mijn gsm** op.

kind 2: Ik houd het netjes en ik ruim mijn gsm en **mijn handschoen** op.

tip 2: Als je met veel kinderen bent, kan je in 2 groepen werken.

Welke groep slaagt erin om het meest voorwerpen te laten rondslingeren?

Welke groep ruimde het keurigst op?

over **Ik vind...**

Beste begeleider, als je praat over boeken, laat de lezers altijd beginnen met **Ik vind** dit boek ... en nooit met: Het is een ... boek.

Wie met **Ik vind...** begint, toont meteen ook respect voor de mening van de ander.